

การศึกษาอักขรวิธีและทักษะเพื่อการสื่อสารเบื้องต้นในตำราเรียน ภาษาไทยระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน¹

A Study of Orthography and Basic Skills for Communication in Higher Education Thai Textbooks of Yunnan Minzu University

Hu Yue²

ภาณพุงศ์ อุดมศิลป์³

Panupong Udomsilp

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาด้านอักขรวิธีและทักษะการสื่อสารเบื้องต้น ในตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน เล่ม 1 และเล่ม 2 ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาในตำราเรียนภาษาไทยระดับเบื้องต้นในระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน มี 2 ส่วน คือ 1.เนื้อหาด้านอักขรวิธี ประกอบด้วย เรื่องพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และการสะกดคำ 2.เนื้อหาเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารเบื้องต้นด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยการฟังและการพูดเน้นการออกเสียงคำและประโยคสนทนาง่าย ๆ เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน การอ่านเน้นฝึกอ่านคำตามมาตราตัวสะกด ประโยค และอ่านเนื้อเรื่องด้านวัฒนธรรมสั้น ๆ และจับใจความสำคัญขณะที่ด้านการเขียน เน้นฝึกการเขียนคำและประโยค ชนิดต่าง ๆ เพื่อใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน

คำสำคัญ: ตำราเรียน ทักษะการสื่อสารเบื้องต้น สัทศาสตร์ อักขรวิธี

¹บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของปริญญาพนธ์ เรื่อง “เนื้อหาและกลวิธีการนำเสนอในตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน” หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Abstract

This article presents an analytical study of orthography and basic skills for communication in higher education Thai textbooks of Yunnan Minzu University, books one and two.

The study shows that the contents presented in the basic Thai textbooks of Yunnan Minzu University are divided into two parts. The first part is on orthography which provides details about consonants, vowels, tone markers and spelling while the second part presents basic skills for communication that include listening, speaking, reading and writing. The listening and speaking parts emphasize the pronunciation of words and simple sentences used in daily life. The reading part focuses on the practice of reading words based on the spelling rules, sentences and short passages on culture, and reading for main ideas. The writing part focuses on the practice of writing words and different types of sentence used for daily communication.

Keywords: Textbook, Basic Skills for Communication, Phonetics, Orthography

บทนำ

นับตั้งแต่มหาวิทยาลัยปักกิ่งได้เปิดสอนภาษาไทยเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกในประเทศจีน เมื่อปี ค.ศ.1946 การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศระดับอุดมศึกษาในประเทศจีนได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมา 70 กว่าปี จนในปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยและสถาบันในระดับอุดมศึกษาที่เปิดสอนภาษาไทยเป็นจำนวนมาก ตามข้อมูลจากบทความ “การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน: อดีต ปัจจุบัน อนาคต” ในปี ค.ศ.2015 พบว่ามหาวิทยาลัยและสถาบันระดับอุดมศึกษาในประเทศจีนเปิดสอนวิชาภาษาไทยมากกว่า 42 แห่ง (Lin Xiumei, 2558, น.33)

ในการจัดการเรียนการสอนวิชาหนึ่งวิชาใด ตำราเรียนหรือหนังสือแบบเรียน ซึ่งบรรจุเนื้อหาตามหลักสูตร ถือเป็นนวัตกรรมหรือสื่อการเรียนการสอนที่สำคัญ โดยเฉพาะในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตำราเรียนหรือหนังสือเรียนมีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้สอนไม่ใช่เจ้าของภาษาขาดความพร้อมในการสอน จึงจำเป็นต้องใช้หนังสือเรียนที่เหมาะสมในการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้การสอนภาษาต่างประเทศนั้นดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (มณี คัดสง่า, 2551, น.1) ตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษา เล่ม 1 - 4 ของมหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน เป็นหนึ่งในตำราเรียนภาษาไทยสำหรับหลักสูตรภาษาไทยระดับอุดมศึกษาในประเทศจีน เขียนโดยศาสตราจารย์ ดร.Lu Sheng อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน และอาจารย์คนไทยจากมหาวิทยาลัยจากประเทศไทยหลายแห่ง ตีพิมพ์ครั้งแรกระหว่างปี ค.ศ.2012 - 2014 ถือเป็นชุดใหม่ล่าสุดที่ใช้ในปัจจุบัน ประกอบการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ซึ่งเป็นวิชาบังคับของ สาขาวิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัยในประเทศจีน ตำราเรียนชุดนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการจัดทำตำราสำหรับกลุ่มวิชาภาษาเอเชียอาคเนย์ของกระทรวงศึกษาธิการของประเทศจีน นอกจากนี้ ตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษาชุดนี้ยังได้รับรางวัลที่ 1 ของรางวัลผลงานทางวิชาการดีเด่น ประเภทตำราเรียน ประจำปี 2017 จากสมาคมการเรียนการสอนภาษาที่มีคนใช้น้อยแห่งชาตินจีน

เนื้อหาของตำราเรียนเล่ม 1 และเล่ม 2 ประกอบด้วยบทเรียนจำนวนทั้งหมด 44 บท เริ่มต้นตั้งแต่การสอนอักษรวิธียไทย จนถึงการใช้ภาษาไทย การฝึกทักษะทางภาษามีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับสังคมไทย วัฒนธรรมไทย ประเทศไทย รวมถึงมีบทสนทนาและบทอ่าน เน้นสอนภาษาไทยในบริบทสังคมและวัฒนธรรมไทย ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบริบทของความเป็นไทยได้มากขึ้น ความน่าสนใจของตำราเรียนชุดนี้ คือ ตำราเรียนชุดนี้เป็นตำราเรียนแบบรุ่นใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ในตำราเรียน เล่ม 1 มีบทเรียนทั้งหมด 16 บท มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับอักษรวิธียภาษาไทย รู้เรื่องระบบเสียงภาษาไทย สามารถออกเสียงภาษาไทยได้ถูกต้องตามหลักสัทศาสตร์ และเขียนภาษาไทยได้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย เพื่อเป็นการปูพื้นฐานให้แก่การพัฒนาทักษะการสื่อสารขณะที่ตำราเรียน เล่ม 2 มีบทเรียนทั้งหมด 28 บทมุ่งพัฒนาทักษะทางภาษาไทย

เพื่อการสื่อสารเบื้องต้นในด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการแปล อีกทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมไทยในด้านต่าง ๆ จากการสำรวจเบื้องต้น พบว่าเนื้อหาที่น่าสนใจมีความหลากหลาย และส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับการดำรงชีวิตในสังคมไทยปัจจุบัน อย่าง “เงินของไทย” “ธนาคารในประเทศไทย” “ช่องโทรทัศน์ไทยมีอะไรน่าดู” “การรักษาพยาบาล” “ห้างสรรพสินค้า” เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนชาวจีนสามารถเข้าใจบริบทสังคมไทยในปัจจุบัน และนำไปใช้ในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้จริง ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ตำราเรียนเล่ม 1 และเล่ม 2 ผู้เขียนน่าจะนำเนื้อหาเกี่ยวกับการสอนอักษรวิธียาไทยและการสื่อสารภาษาไทยเบื้องต้นมาจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย อีกทั้งผู้วิจัยมีคำถามว่าตำราเรียนดังกล่าวทั้งจากประเทศไทยและประเทศจีน จึงจะสนใจเรียนในฐานะภาษาที่สองซึ่งต่างไปจากภาษาแม่ของตนเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาด้านอักษรวิธียาและการสื่อสารเบื้องต้นในตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้จะทำการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาในตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษา จำนวน 2 เล่ม ได้แก่

- Lu, S., Cai, R. และ เมฆม สอดส่องภุช. (2012). ตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษา เล่ม 1. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ฉงชิ่ง : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยฉงชิ่ง
- Lu, S. และคณะ. (2012). ตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษา เล่ม 2. ฉงชิ่ง : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยฉงชิ่ง.

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. สํารวจและศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตำราเรียนหรือหนังสือแบบเรียน การวิเคราะห์หนังสือแบบเรียน
2. ศึกษาลักษณะเนื้อหาในตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษาทั้งเล่ม 1 และเล่ม 2 โดยวิเคราะห์รายละเอียดของเนื้อหาเป็นหลัก
3. เรียบเรียงผลการศึกษาวิเคราะห์เชิงพรรณนาวิเคราะห์
4. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์ตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษาจำนวน 2 เล่ม พบว่า เนื้อหาในตำราเรียนทั้ง 2 เล่มแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ เนื้อหาเกี่ยวกับอักษรวิธีไทย และเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสารเบื้องต้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. เนื้อหาเกี่ยวกับอักษรวิธีไทย

เนื้อหาเกี่ยวกับอักษรวิธีไทย ปรากฏในตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษา เล่ม 1 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้เรื่องระบบเสียงภาษาไทย วิธีการออกเสียงภาษาไทย วิธีการเขียนภาษาไทย สามารถอ่านออกเสียงและเขียนภาษาไทยในเบื้องต้นได้ ประกอบด้วยสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ คำเป็นคำตาย อักษรควบ อักษรนำ การประสมอักษร เป็นต้น

1.1 สระ

ตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษาได้นำเสนอความรู้เกี่ยวกับอักษรวิธีไทยโดยเริ่มต้นจากการสอนสระ อาจเพราะว่าสระเป็นเสียงที่ออกเสียงได้ง่ายและสามารถออกเสียงได้ตามลำพัง เวลาออกเสียงสระ เปล่งให้ลมออกมาทางช่องปาก อวัยวะในช่องปากจะไม่ปิดกั้นลม สะดวกในการออกเสียง ในการนำเสนอเนื้อหา ผู้เขียนใช้ภาษาจีน ซึ่งเป็นภาษาแม่ของผู้เรียนในการอธิบาย ช่วยให้ผู้เรียนชาวจีน ซึ่งยังไม่มีพื้นฐานทางภาษาไทยใด ๆ สามารถเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนได้ดี ดังตัวอย่างการสอนสระ -ะ [a] ต่อไปนี้

-ะ [a] 舌面央、低、不圆唇、短元音。发音时，口大开，舌位低，舌尖抵下齿，唇形不圆。与普通话“啊[a]”中的元音[a]发音类似，但发音持续时间相对较短。

(Lu, S., Cai, R. และเมฆม สอดส่องกฤษ. 2012, น.12)

ถอดความเป็นภาษาไทย หมายถึง -ะ [a] เป็นสระกลาง ต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ เป็นสระเสียงสั้น เวลาออกเสียง ปากกว้าง ระดับของลิ้นต่ำ ปลายลิ้นอยู่ที่ฟันล่าง รูปริมฝีปากไม่เป็นรูปวงกลม การออกเสียงคล้ายกับการออกเสียงสระ [a] ในคำว่า “[阿] [a]” ในภาษาจีนกลาง แต่ออกเสียงสั้นกว่า

สังเกตได้ว่า ผู้เขียนได้ใช้ความรู้ด้านสัทศาสตร์และสัทอักษรสากลในการอธิบายวิธีการออกเสียง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการออกเสียงทางสัทศาสตร์และฐานกรณ์ที่ใช้ในการออกเสียงของแต่ละหน่วยเสียง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนชาวจีนซึ่งยังไม่มีพื้นฐานทางภาษาไทยสามารถออกเสียงได้ถูกต้องตามหลักสัทศาสตร์ นอกจากนี้ ผู้เขียนได้อธิบายความแตกต่างและความเหมือนระหว่างหน่วยเสียงสระภาษาไทยและภาษาจีนกลาง โดยอาศัยความรู้ทางสัทอักษร เนื่องจากว่าสัทอักษรเป็นตัวอักษรที่มีค่าเฉพาะในทางการออกเสียง และสามารถจดบันทึกเสียงพูดของมนุษย์ทั่วโลกได้ ดังตัวอย่างการสอน สระ -ะ [a] ข้างต้น กรณีที่มีเสียงคล้ายคลึงกัน จะนำเสนอหน่วยเสียงที่คล้ายกันโดยอักษรจีนกลางและสัทอักษร ส่วนกรณีที่มีเสียงใดไม่มีปรากฏในภาษาจีน ก็จะมีระบุไว้ในภาษาจีนกลางไม่มีเสียงที่คล้ายกันกับเสียงนี้ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างชัดเจน ไม่เกิดความสับสนกับภาษาแม่

ผู้เขียนได้นำเสนอเนื้อหาเรื่องสระ โดยเริ่มต้นจากการสอนสระเดี่ยว สระประสม สระพิเศษหรือสระเกิน ตามลำดับดังนี้

1.1.1 สระเดี่ยว

การสอนสระเดี่ยว ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ใน 2 บท ในบทที่ 1 ได้กล่าวถึงจำนวนสระเดี่ยวว่ามีจำนวน 18 ตัว และได้สอนสระเดี่ยว 4 คู่ จำนวน 8 ตัว ได้แก่ อะ อา อี อี้ อี้ อู อู ไว้ในบทที่ 1 ก่อน แล้วได้สอนสระเดี่ยวอีก 5 คู่ จำนวน 10 ตัว ได้แก่ เอะ เอ แอะ แอ โอะ โอ เออะ ออ เออะ เออ ไว้ในบทที่ 2 ผู้เขียนใช้ความรู้สัทศาสตร์และสัทอักษรสากลในการอธิบายวิธีการออกเสียง และได้อธิบาย

ความแตกต่างและความเหมือนระหว่างหน่วยเสียงสระภาษาไทยและภาษาจีนกลาง โดยอาศัยความรู้ทางสัทอักษร จากเนื้อหาเรื่องสระเดี่ยวที่นำเสนอในตำราเรียน พบว่า เสียงสระเดี่ยวในภาษาไทยที่มีเสียงคล้ายคลึงกันในภาษาจีนกลางมีทั้งหมด 4 คู่ ดังนี้

เสียงสระ -ะ [a] -า [a:] คล้ายกับหน่วยเสียงสระ [a] ในคำว่า “阿 [a]” ในภาษาจีนกลาง เสียงสระ -ิ [i] -ี [i:] คล้ายกับหน่วยเสียงสระ [i] ในคำว่า “衣 [i]” ในภาษาจีนกลาง

เสียงสระ -ุ [u] -ู [u:] คล้ายกับหน่วยเสียงสระ [u] ในคำว่า “屋 [u]” ในภาษาจีนกลาง เสียงสระ -อ [o] -เ [o:] คล้ายกับหน่วยเสียงสระ [o] ในคำว่า “喔 [o]” ในภาษาจีนกลาง

ส่วนสระ -ึ [ɯ] -ื [ɯ:] -ะ [e] -เ [e:] -ะ [ɛ] -แ [ɛ:] -ะ [ɔ] -อ [ɔ:] -อะ [ə] และ -เอ [ə] ไม่มีปรากฏในภาษาจีนกลาง

ในการสอนการเขียนตัวสระ ผู้เขียนได้สอนวิธีการเขียนอักษร โดยให้ฝึกเขียนตามลูกศรกำกับวิธีลากเส้นอักษร เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ลำดับการเขียนอักษรแต่ละตัว และสามารถเขียนอักษรไทยได้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย

การนำเสนอสระเดี่ยวในตำราเรียน สังเกตได้ว่า ผู้เขียนได้สอนสระเสียงสั้น และสระเสียงยาวเป็นคู่ ๆ กัน เพื่อสะดวกในการฝึกออกเสียง และทำให้ผู้เรียนเห็น ความต่างระหว่างสระเสียงสั้นและสระเสียงยาวได้ชัดเจน นอกจากนี้ ผู้เขียนได้แบ่งการสอนสระเดี่ยวไว้เป็นสองช่วง คือ ได้สอนสระที่เกิดจากฐานเดียวจำนวน 8 ตัวก่อน แล้วจึงสอนสระที่เกิดจากสองฐานจำนวน 10 ตัวทีหลัง ซึ่งสอดคล้องกับการจำแนกประเภทสระแท้ ในหนังสือ “หลักภาษาไทย” ของพระยาอุปกิตศิลปสาร (2531, น.6) ว่า สระแท้ คือ สระแท้ที่เปล่งออกมาเป็นเสียงเดียวไม่มีเสียงสระอื่นประสม มี 18 ตัว จัดเป็น 2 พวก คือ สระแท้ฐานเดียว หมายถึงสระแท้ที่เปล่งออก โดยใช้ลิ้นหรือริมฝีปาก กระทบฐานใด ฐานหนึ่ง คือ คอ เพดาน ปุ่มเหงือก หรือฟัน ริมฝีปากแต่ฐานเดียว มี 8 ตัว คือ อะ อา อี อี้ อึ อู สระแท้สองฐาน หมายถึงสระที่ต้องทำ 2 ฐานพร้อมกัน คือ ให้ลมกระทบ 2 ฐาน มี 10 ตัว คือ เอะ เอ แอะ แอ เออะ เออ โอะ โอ เอา การจัดการสอนสระเดี่ยวเป็นสองช่วงตามฐานการออกเสียง เป็นการนำเสนอที่คำนึงถึงความยากง่ายในการออกเสียง

1.1.2 สระประสม

ในบทที่ 2 หลังจากการสอนสระเดี่ยว ผู้เขียนได้นำเสนอเรื่องสระประสมตาม การนำเสนอสระประสมหลังการสอนสระเดี่ยว ด้วยเหตุที่ว่าสระประสมเป็นสระที่มีเสียงสระเดี่ยวประสมกัน 2 สระ ผู้เขียนได้นำเสนอสระประสม 3 คู่ 6 ตัว ได้แก่ เียะ เีย เอือะ เอือ ัวะ ัว การสอนวิธีการออกเสียงสระประสมคล้ายกับการสอนสระเดี่ยว คือใช้ภาษาจีนกลางในการอธิบาย นำความรู้ด้านสัทศาสตร์และสัทอักษรสากลมาช่วยสอน และได้อธิบายความแตกต่างและความเหมือนระหว่างเสียงสระประสมแต่ละหน่วยเสียงในภาษาไทยกับหน่วยเสียงในภาษาจีนกลางโดยอาศัยความรู้ทางสัทอักษรกรณีสัทอักษรที่มีเสียงคล้ายคลึงกัน จะนำเสนอเสียงที่คล้ายโดยอักษรจีนและสัทอักษร กรณีสัทอักษรที่มีเสียงสระประสมนั้นไม่มีปรากฏในภาษาจีน ก็ได้ระบุไว้ในภาษาจีนกลางไม่มีเสียงที่คล้ายกันกับเสียงนี้ จากเนื้อหาที่เกี่ยวกับสระประสมที่นำเสนอในตำราเรียน พบว่า สระประสมที่มีเสียงคล้ายคลึงกันในภาษาจีนกลางมีทั้งหมด 2 คู่ ดังนี้

เสียงสระ เียะ [ia] เียะ [i: a] คล้ายกับเสียง “呀 [ia]” ในภาษาจีนกลาง
เสียงสระ ัวะ [ua] ัวะ [u: a] คล้ายกับเสียง [ua] ในคำว่า “瓜 [gua]”

ในภาษาจีนกลาง

ส่วนเสียง เอือะ [ua] และเอือะ [u: a] ไม่มีปรากฏในภาษาจีนกลาง

1.1.3 สระพิเศษหรือสระเกิน

ผู้เขียนได้นำเสนอสระพิเศษหรือสระเกินไว้ในบทที่ 3 หลังจากได้สอนสระเดี่ยวและสระประสมแล้ว ซึ่งได้กล่าวว่า สระพิเศษหรือสระเกินมีทั้งหมด 8 ตัว แบ่งเป็นสระเสียงสั้นและสระเสียงยาว สระเสียงสั้น ได้แก่ ฤ ฦ อำ ไอ ใ และเอา สระเสียงยาว ได้แก่ ฤ และฦ

จากนั้น ผู้เขียนได้สอนความรู้วิธีการใช้สระ ฤ และฦ ด้วยภาษาจีน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนชาวจีนเข้าใจสิ่งที่ยากได้ชัดเจนขึ้น และมีการสอนวิธีการออกเสียงของสระเกิน 4 ตัว ได้แก่ ำ ใ ใ และเำ ลักษณะการนำเสนอคล้ายกับการสอนสระเดี่ยวและสระประสม คือ อธิบายวิธีการออกเสียงด้วยภาษาจีน นำความรู้สัทศาสตร์มาอธิบาย และนำสัทอักษรสากลมาประกอบตัวสระ นอกจากนี้ ยังได้นำเสนอความคล้ายและความแตกต่างระหว่างหน่วยเสียง สระเกิน 4 ตัวดังกล่าวกับหน่วยเสียงในภาษาจีนกลาง

โดยอาศัยความรู้ทางสัทอักษร รูปสระที่ต่างกัน แต่เป็นหน่วยเสียงเดียวกัน อย่างสระ ใ- และ ใ - [ai] ผู้เขียนจะนำมาสอนไว้ด้วยกัน ซึ่งเป็นวิธีการสอนตามเสียง และจากเนื้อหา การสอนสระเกิน 4 ตัวในตำราเรียน พบว่า สระเกินที่มีเสียงคล้ายคลึงกันในภาษาจีน กลางมีทั้งหมด 2 คู่ ดังนี้

ใ- และใ- [ai] คล้ายกับเสียง [ai] ในคำว่า “白 [pai]” ในภาษาจีนกลาง
เ-า [au] คล้ายกับเสียง [au] ในคำว่า “包 [pau]” ในภาษาจีนกลาง
ส่วนเสียง ำ [au] ไม่มีปรากฏในภาษาจีนกลาง

สังเกตได้ว่า ในตำราเรียนเล่มนี้ ผู้เขียนไม่ได้นำเสนอเนื้อหาสระพิเศษ หรือสระเกินไว้ด้วยกันกับการนำเสนอสระเดี่ยวและสระประสม แต่ได้สอนต่างหาก หลังการสอนสระเดี่ยวและสระประสม อาจเพราะว่า สระเหล่านี้มีลักษณะพิเศษ กว่าสระเดี่ยวและสระประสม มีวิธีการใช้ที่ค่อนข้างซับซ้อน และเข้าใจได้ยาก ซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหาในหนังสืออุเทศภาษาไทย “บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 1” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554, น.28) ที่กล่าวว่า ในรายการเสียงสระเดี่ยวของภาษาไทย ไม่ได้กล่าวถึงสระเกิน ำ ใ- ใ- เ-า ฤ ฤ ฤ ด้วย เนื่องจากพิจารณาแต่เฉพาะเสียงที่เป็น สระแท้ ๆ รูปสระเกินทั้ง 8 รูปนั้น ไม่ใช่รูปที่แทนเสียงสระแท้ ๆ แต่เป็นรูปสระที่มีเสียง พยัญชนะรวมอยู่ด้วย การสอนสระตามลำดับการสอนสระเดี่ยว ไปยังสระประสม จนถึง การสอนสระพิเศษหรือสระเกินแบบนี้ จึงเป็นการสอนจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องที่ยากขึ้น

1.2 พยัญชนะ

ผู้เขียนได้สอนพยัญชนะเริ่มต้นจากการสอนอักษรกลาง ได้นำเสนอ หลังการสอนสระเดี่ยวในบทที่ 1 เพื่อความสะดวกในการสอนการประสมอักษร หลังจาก ได้สอนเนื้อหาสระทั้งหมด พยัญชนะกลาง และวรรณยุกต์เสร็จ ถึงได้สอนอักษรสูงใน บทที่ 5 และสอนอักษรต่ำในบทที่ 6 ตามลำดับ การสอนเนื้อหาพยัญชนะประกอบ ด้วยการสอนการจำแนกประเภทพยัญชนะตามอักษร 3 หมู่ การออกเสียงพยัญชนะ การผันเสียงอักษร 3 หมู่ และการเขียนรูปพยัญชนะ ผู้เขียนอธิบายเนื้อหาด้วยภาษาจีน วิธีการสอนการออกเสียงพยัญชนะแต่ละหน่วยเสียงและวิธีการเขียนรูปพยัญชนะแต่ละรูป คล้ายกับการสอนสระ คือ ในการสอนวิธีการออกเสียงพยัญชนะ ผู้เขียนได้นำความรู้ทาง สัทศาสตร์และสัทอักษรช่วยในการอธิบาย อีกทั้งได้อธิบายความแตกต่างและความเหมือน

ระหว่างหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยแต่ละหน่วยเสียงกับหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาจีนกลางโดยอาศัยความรู้ทางสัทอักษร ซึ่งได้นำเสนอหน่วยเสียงภาษาจีนที่คล้ายกันด้วยอักษรจีนกลางและสัทอักษร ส่วนเสียงที่ไม่มีปรากฏในภาษาจีน ผู้เขียนได้ระบุไว้อย่างชัดเจนด้วย เพื่อให้ทำให้ผู้เรียนออกเสียงพยัญชนะภาษาไทยได้ชัดเจนและถูกต้องมากขึ้น ในการสอนการเขียนรูปพยัญชนะ ให้ฝึกเขียนตามลูกศรกำกับวิธีลากเส้นอักษร

1.2.1 อักษรกลาง

ผู้เขียนได้สอนอักษรกลาง 9 ตัวไว้ในบทที่ 1 ก่อน เมื่อสอนสระเดี่ยว อะ อา อี อี อี อู อุ 8 ตัวเสร็จ จึงนำมาประสมกันเพื่อการฝึกอ่านออกเสียงคำอย่างง่าย ๆ เช่น กะ จา ตี ปี เหตุผลที่นำอักษรกลางมาสอนก่อน อาจเพราะว่า เมื่อนำอักษรกลางประสมกับสระเสียงยาวจะผันได้ครบ 5 เสียง รูปวรรณยุกต์และเสียงวรรณยุกต์ก็ตรงกัน ในด้านการนำไปให้ผู้เรียนฝึกอ่านออกเสียง จะง่ายกว่าอักษรสูงและอักษรต่ำ

ผู้เขียนได้กล่าวถึงอักษรกลางว่า มีหน่วยเสียง 7 หน่วยเสียง รูปพยัญชนะ 9 ตัว ได้แก่ ก [k] จ [c] ด ฎ [d] ต ฏ [t] บ [b] ป [p] อ [w] ซึ่งเป็นวิธีการสอนตามหน่วยเสียง ตัวพยัญชนะที่เป็นหน่วยเสียงเดียวกัน ผู้เขียนจะจัดสอนไว้ด้วยกันจากเนื้อหาเรื่องอักษรกลางที่นำเสนอไว้ในตำราเรียน พบว่า หน่วยเสียงพยัญชนะกลางในภาษาไทยที่มีเสียงคล้ายกันในภาษาจีนมีทั้งหมด 3 หน่วยเสียง ดังนี้

เสียง ก [k] คล้ายกับหน่วยเสียงพยัญชนะ [k] ในคำว่า “哥 [kə]”
ในภาษาจีนกลาง

เสียง ต ฎ [t] คล้ายกับหน่วยเสียงพยัญชนะ [t] ในคำว่า “大 [tə]”
ในภาษาจีนกลาง

เสียง ป [p] คล้ายกับหน่วยเสียงพยัญชนะ [p] ในคำว่า “巴 [pa]”
ในภาษาจีนกลาง

ส่วนหน่วยเสียง จ [c] ด ฎ [d] บ [b] และ อ [w] ไม่มีปรากฏ
ในภาษาจีนกลาง

1.2.2 อักษรสูง

ผู้เขียนได้นำเสนอเนื้อหาอักษรสูงไว้ในบทที่ 5 หลังจากการสอนสระแต่ละกลุ่ม อักษรกลางและวรรณยุกต์แล้ว ผู้เขียนได้กล่าวถึงอักษรสูงว่ามีหน่วยเสียง

7 หน่วยเสียง รูปพยัญชนะ 11 ตัว ได้แก่ ข ข [kh] ฉ [ch] ถ ฐ [th] ผ [ph] ฝ [f] ศ ษ ส [s] ห [h] จากเนื้อหาเรื่องอักษรสูงที่นำเสนอในตำราเรียน พบว่า หน่วยเสียงพยัญชนะอักษรสูงในภาษาไทยที่มีเสียงคล้ายกันในภาษาจีนมีทั้งหมด 5 หน่วยเสียง ดังนี้

เสียง ข [kh] คล้ายกับหน่วยเสียงพยัญชนะ [kh] ในคำว่า “卡 [kha]”

ในภาษาจีนกลาง

เสียง ถ ฐ [th] คล้ายกับหน่วยเสียงพยัญชนะ [th] ในคำว่า “他 [th]”

ในภาษาจีนกลาง

เสียง ผ [ph] คล้ายกับหน่วยเสียงพยัญชนะ [ph] ในคำว่า “爬 [pha]”

ในภาษาจีนกลาง

เสียง ฝ [f] คล้ายกับหน่วยเสียงพยัญชนะ [f] ในคำว่า “发 [fa]”

ในภาษาจีนกลาง

เสียง ศ ษ ส [s] คล้ายกับหน่วยเสียงพยัญชนะ [s] ในคำว่า “撒 [sa]”

ในภาษาจีนกลาง

ส่วนหน่วยเสียง ฉ [ch] ห [h] ไม่มีปรากฏในภาษาจีนกลาง

การนำเสนออักษรสูงในตำราเรียน ผู้เขียนได้นำเสนอหลังการสอนสระ อักษรกลางและวรรณยุกต์ เป็นลำดับการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักสระแต่ละตัวในภาษาไทย มีความรู้อักษรกลาง วรรณยุกต์ และการประสมอักษรกลางที่ไม่มีพยัญชนะท้ายก่อน แล้วค่อยนำไปสู่การเรียนรู้อักษรสูง และอักษรต่ำ และการประสมอักษรสูงและอักษรต่ำ เนื่องจากการผันเสียงอักษรสูงและอักษรต่ำยากกว่าอักษรกลาง ผู้เขียนได้สอนอักษรสูงก่อนอักษรต่ำ เนื่องจากว่าสำหรับผู้เรียนชาวจีน การออกเสียงหน่วยเสียงอักษรสูงจะง่ายกว่า เพราะว่าอักษรสูงส่วนใหญ่มีเสียงที่คล้ายกันในภาษาจีนกลาง จึงไม่ค่อยมีปัญหา อีกทั้งจำนวนของอักษรสูงน้อยกว่าอักษรต่ำ ง่ายต่อการจดจำด้วย

1.2.3 อักษรต่ำ

ผู้เขียนได้นำเสนอเนื้อหาอักษรต่ำไว้ในบทที่ 6 หลังจากได้สอนเรื่องอักษรสูงไว้ในบทที่ 5 ซึ่งได้กล่าวถึงอักษรต่ำว่า มีหน่วยเสียง 14 หน่วยเสียง รูปพยัญชนะ 24 ตัว และได้นำเสนอตามลำดับการนำเสนอ คือ ค ค ฆ [kh] ง [ŋ] ซ ฌ [ch] ซ [s] ย ญ [j] ท ฑ ฒ [th] น ฌ [n] พ ภ [ph] ฟ [f] ม [m] ร [r] ล ฬ [l] ว [w] ฮ [h] ซึ่งเป็นวิธีการสอนตามหน่วยเสียง

เช่นเดียวกับการสอนอักษรตัวอื่น ๆ ผู้เขียนได้สอนวิธีการออกเสียงและวิธีการเขียนตัวอักษรต่ำ

ผู้วิจัยพบว่า วิธีการสอนการออกเสียงอักษรต่ำคู่และอักษรต่ำเดี่ยวไม่เหมือนกัน ลักษณะการสอนการออกเสียงอักษรคู่ดังตัวอย่างการสอน ค ฆ [kh] ดังนี้

ค ฆ [kʰ] 舌根, 送气, 清塞音。发音要领与高辅音 ㄐ 相同, 只是低辅音字母发音时声调为第一调。

Lu, S., Cai, R. และ เมฆม สอดส่องภฤช. 2012, น.42)

ถอดความเป็นภาษาไทย หมายถึง ค ฆ [kh] โคนลิ้น มีลม เป็นเสียงระเบิดไม่ก้อง วิธีการออกเสียงเหมือนกับการออกเสียงอักษรสูง ข เพียงแต่เวลาออกเสียงอักษรต่ำ เสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสามัญ

ในการสอนอักษรคู่ ผู้เขียนจะให้เรียนรู้วิธีการออกเสียงโดยเทียบกับอักษรสูงที่เป็นเสียงคู่กับอักษรต่ำนั้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสังเกตได้ว่า คู่เสียงนั้น มีฐานกรณ์ที่ใช้ในการออกเสียงและวิธีการออกเสียงที่เหมือนกัน ต่างกันตรงที่พื้นเสียงเท่านั้น และสังเกตได้อีกว่าการอ่านหน่วยเสียงใดมีทั้งอักษรต่ำ และอักษรสูง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการสอนเรื่องอักษรคู่และอักษรเดี่ยวในบทข้างหลัง ในการสอนอักษรคู่ ผู้เขียนไม่ได้นำมาเปรียบเทียบกับหน่วยเสียงในภาษาจีนอีก เพื่อไม่ให้ซ้ำกับเนื้อหาที่นำเสนอไว้ในอักษรสูง ซึ่งเป็นหน่วยเสียงเดียวกันกับอักษรต่ำคู่ ส่วนการสอนอักษรเดี่ยวแต่ละหน่วยเสียง มีวิธีการสอนเหมือนกับการสอนสระ อักษรสูงและอักษรกลาง และจากเนื้อหาเรื่องอักษรต่ำที่นำเสนอไว้ในตำราเรียน พบว่า ในหน่วยเสียงที่เป็นอักษรต่ำเดี่ยวต่าง ๆ มีหน่วยเสียงที่มีเสียงคล้ายกันในภาษาจีนทั้งหมด 3 หน่วยเสียง ดังนี้

เสียง น ณ [n] คล้ายกับหน่วยเสียงพยัญชนะ [n] ในคำว่า “拿 [na]”
ในภาษาจีนกลาง

เสียง ม [m] คล้ายกับหน่วยเสียงพยัญชนะ [m] ในคำว่า “妈 [ma]”
ในภาษาจีนกลาง

เสียง ล ฟ [l] คล้ายกับหน่วยเสียงพยัญชนะ [l] ในคำว่า “拉 [la]”
ในภาษาจีนกลาง

ส่วนหน่วยเสียงที่ไม่มีในภาษาจีน ได้แก่ ง [ŋ] ย ญ [j] ร [r] และ ว [w]

1.3 วรรณยุกต์

ผู้เขียนได้นำเสนอความรู้เรื่องวรรณยุกต์ไว้ในบทที่ 4 หลังการสอนพยัญชนะอักษรกลาง และสระทั้งหมดเสร็จในการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณยุกต์ ผู้เขียนได้สอนการออกเสียงเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทย 5 เสียง ได้แก่ เสียงสามัญ เสียงเอก เสียงโท เสียงตรี และเสียงจัตวา และรูปวรรณยุกต์ 4 รูป “ ˊ ” “ ˊˊ ” “ ˋ ” “ ˋˋ ” “ ˆ ” “ ˆˆ ” “ ˆˆˆ ” “ ˆˆˆˆ ” ซึ่งได้นำสัทอักษรแทนเสียงวรรณยุกต์มาใช้ในการอธิบายระดับเสียงสูงต่ำของเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยแต่ละเสียง เช่น เสียงสามัญใช้ตัวเลขแทนเสียง 33 เสียงเอกใช้ตัวเลขแทนเสียง 21 เสียงโทใช้ตัวเลขแทนเสียง 51 เสียงตรีใช้ตัวเลขแทนเสียง 45 และเสียงจัตวาใช้ตัวเลขแทนเสียง 215 โดยนำแนวคิดจากการใช้ตัวเลขแทนเสียงสอนวรรณยุกต์ภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนชาวจีนใน “หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม 1” ของ Pan Deding การนำสัทอักษรมาถ่ายทอดเสียงวรรณยุกต์จะช่วยให้ผู้เรียนชาวจีนเข้าใจระดับสูงต่ำและการเปลี่ยนแปลงของเสียงวรรณยุกต์ได้ถูกต้องและชัดเจนขึ้น

1.4 คำเป็น คำตาย

หลังจากได้สอนเรื่องสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ ผู้เขียนได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับคำเป็นคำตายไว้ในบทที่ 6 ถึงบทที่ 10 จำนวน 4 บท ซึ่งได้สอนคำเป็นในบทที่ 6 และบทที่ 7 ก่อน แล้วสอนคำตายในบทที่ 9 และบทที่ 10 ทีหลัง มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายของคำเป็นคำตาย เสียงและรูปพยัญชนะตัวสะกด การลดและแปลงรูปสระในคำเป็นคำตาย วิธีการออกเสียงพยัญชนะตัวสะกด และกฎการผันเสียงคำเป็นคำตาย

จากเนื้อหาการสอนวิธีการออกเสียงพยัญชนะท้ายที่นำเสนอในตำราเรียน พบว่า เสียงพยัญชนะท้ายของคำเป็นส่วนใหญ่มีเสียงที่คล้ายกันในภาษาไทย อย่างเช่น ง [-ŋ] คล้ายกับเสียงพยัญชนะท้าย [-ŋ] ในคำว่า “东 [tuŋ]” ในภาษาจีนกลาง เสียง น [-n] คล้ายกับเสียงพยัญชนะท้าย [-n] ในคำว่า “班 [pan]” ในภาษาจีนกลาง เสียง ย [-i] คล้ายกับเสียง [-i] ในคำว่า “呆 [tai]” ในภาษาจีนกลาง และเสียง ว [-u] คล้ายกับเสียง [-u] ในคำว่า “包 [pau]” ในภาษาจีนกลาง ส่วนเสียงพยัญชนะท้าย ม [-m] ไม่มีปรากฏในภาษาจีนกลาง ส่วนเสียงพยัญชนะท้ายของคำตายทั้งเสียง แม่ก ก [-k] แม่ก ด [-t] และแม่ก บ [-p] ล้วนไม่มีปรากฏในภาษาจีนกลาง

ผู้เขียนได้สอนคำเป็นก่อนคำตาย เนื่องจากผู้เรียนชาวจีนจะอ่านออกเสียงคำเป็นง่ายกว่าคำตาย เพราะว่าเสียงพยัญชนะท้ายในคำเป็นส่วนใหญ่มีเสียงที่คล้ายกันในภาษาจีนกลาง ซึ่งเป็นภาษาแม่ของผู้เรียน แต่เสียงพยัญชนะท้ายในคำตายทั้งหมดล้วนไม่มีปรากฏในภาษาจีนกลาง จึงเป็นเรื่องที่ยากสำหรับผู้เรียนชาวจีน

1.5 อักษรควบ

หลังจากผู้เรียนมีความรู้ทั้งเรื่องสระ อักษร 3 หมู่ วรรณยุกต์ และ คำเป็น คำตายแล้ว ผู้เขียนได้สอนเรื่องอักษรควบไว้ในบทที่ 11 การนำเสนอเนื้อหาด้วยภาษาจีน ซึ่งได้อธิบายว่า อักษรควบ ในภาษาไทยส่วนใหญ่มีพยัญชนะ ร ล และ ว ควบเป็นพยัญชนะตัวหลัง วิธีการอ่านออกเสียงขึ้นอยู่กับพยัญชนะตัวหน้า อักษรควบแยกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ อักษรควบแท้ และอักษรควบไม่แท้ ในการสอนอักษรควบแท้ ผู้เขียนได้แบ่งแบ่งเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ อักษรกลาง ก ต ป ควบกับอักษรต่ำ ร ล ว ประกอบด้วย กร กล ตร พร ปล กว อักษรสูง ข ผ ควบกับอักษรต่ำ ร ล ว ประกอบด้วย ขร ชล ผล ขว อักษรต่ำ ค พ ควบกับอักษรต่ำ ร ล ว ประกอบด้วย คร คล พร พล ควบ และอักษรควบแท้ที่เป็นตัวสะกด ในการสอนอักษรควบไม่แท้ ผู้เขียนได้แยกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ พยัญชนะ จ ช ศ ส ควบกับอักษรต่ำ ร ประกอบด้วย จร ชร ศร สร ตัว ร ไม่ออกเสียง และอักษรตัว ท ควบกับอักษรตัว ร ออกเสียงเป็นตัว ช

1.6 อักษรนำ

ผู้เขียนได้สอนอักษรนำไว้ในบทที่ 12 หลังจากการสอนอักษรควบ ซึ่งอธิบายด้วยภาษาจีน ก่อนที่จะนำเสนอเนื้อหาอักษรนำ ผู้เขียนได้สอนความรู้เรื่องอักษรคู่และอักษรเดี่ยวโดยนำฐานกรณ์ในการออกเสียงและวิธีการออกเสียงด้านสัทศาสตร์มาช่วยอธิบาย เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความรู้เรื่องอักษรคู่และอักษรต่ำ อีกทั้งเข้าใจที่มาของอักษรนำ

ผู้เขียนได้สอนเนื้อหาอักษรนำโดยแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ อักษรนำที่ไม่ออกเสียงและอักษรนำที่ออกเสียง อักษรนำที่ไม่ออกเสียง ประกอบด้วยอักษรนำที่นำด้วยอักษรกลาง อ ตัว อ ไม่ออกเสียง คำพวกนี้มีเพียงแค่ 4 คำ ได้แก่ อย่า อยาก อย่าง อยู่ และอักษรนำที่นำด้วยอักษรสูง ห ตัว ห ไม่ออกเสียง ส่วนอักษรนำที่ออกเสียง ประกอบด้วยอักษรนำที่นำด้วยอักษรกลางและอักษรนำที่นำด้วยอักษรสูง ข ฉ ถ ผ ฝ ส

ฯลฯ นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงอักษรนำประเภทผิดปรกติว่า อักษรนำบางคำ พยัญชนะตัวที่ 2 ไม่ใช่อักษรเดี่ยว และถึงแม้ว่าอักษรนำบางคำมีพยัญชนะตัวที่ 2 เป็นอักษรเดี่ยว แต่ก็ไม่ได้ออกเสียงตามอักษรนำทั่วไป ซึ่งจะออกเสียงตามกฎการผันเสียงอักษรต่ำเหมือนเดิม และยังมีอักษรนำบางคำนำด้วยอักษรต่ำ คำพวกนี้จึงเรียกว่า อักษรนำประเภทผิดปรกติ เช่น แสดง สบาย เป็นต้น

1.7 การประสมอักษร

การประสมอักษรคือ การนำพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์มาประสมเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดเป็นพยางค์ อันเป็นการนำไปสู่ขั้นการอ่านและการเขียนคำในภาษาไทย ผู้เขียนได้สอนเนื้อหาการประสมอักษรพร้อมกับการนำเสนอเนื้อหาสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ คำเป็นคำตาย โดยเริ่มต้นจากการนำเสนอการประสมอักษรในแม่ ก กา ไปจนถึงการนำเสนอการประสมอักษรในมาตราตัวสะกดตามลำดับขั้นดังนี้

1.7.1 การประสมอักษรในแม่ ก กา

การประสมอักษรในแม่ ก กา เป็นการนำพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์เข้าด้วยกัน โดยไม่มีพยัญชนะตัวสะกด เป็นการฝึกออกเสียงและเขียนภาษาไทยในขั้นพื้นฐาน ผู้เขียนได้จัดเนื้อหาการประสมอักษรแม่ ก กา ตามลำดับความยากง่ายไว้เป็น 4 ขั้น ขั้นแรก คือการประสมอักษรกลางในแม่ ก กา ที่มีรูปวรรณยุกต์ซึ่งได้นำเสนอการประสมพยัญชนะอักษรกลางกับสระเดี่ยว สระประสม และสระเกินตามลำดับ โดยไม่ใส่รูปวรรณยุกต์และพยัญชนะท้ายประกอบ เช่น จะ ดา เกีย ซึ่งเป็นเรื่องที่ย่างที่สุด ขั้นที่สอง คือการประสมอักษรกลางในแม่ ก กา ที่มีรูปวรรณยุกต์ หลังจากการสอนเรื่องวรรณยุกต์และการผันเสียงวรรณยุกต์อักษรกลาง ผู้เขียนจึงได้นำพยัญชนะอักษรกลางมาประสมกับสระที่มีรูปวรรณยุกต์มาให้ผู้เรียนฝึกอ่านออกเสียง เช่น แก่ จำ เตี้ย ขั้นที่สาม คือการประสมอักษรสูงในแม่ ก กา หลังจากได้สอนอักษรสูง และกฎการผันอักษรสูง ผู้เขียนได้นำอักษรสูงประสมกับสระ และวรรณยุกต์มาให้ผู้เรียนฝึกอ่านออกเสียง เช่น ถือ ผู้ เส้า ขั้นสุดท้าย คือการประสมอักษรต่ำในแม่ ก กา หลังจากได้สอนอักษรต่ำและกฎการผันอักษรต่ำ ผู้เขียนได้นำอักษรต่ำประสมกับสระและวรรณยุกต์มาให้ผู้เรียนฝึกอ่านออกเสียง เช่น คำ ไซ่ ยำ ไร่

1.7.2 การประสมอักษรในมาตราตัวสะกด

การประสมอักษรในมาตราตัวสะกด เป็นการนำพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ และพยัญชนะตัวสะกดเข้าด้วยกัน เป็นการฝึกออกเสียงและเขียนภาษาไทยที่ซับซ้อนกว่าการประสมอักษรในแม่ ก กา จึงจัดสอนหลังจากผู้เรียนได้ความรู้และทักษะการประสมอักษรในแม่ ก กา มาแล้ว ในการสอนการประสมอักษรในมาตราตัวสะกด ผู้เขียนได้จัดเนื้อหาไว้เป็น 2 ช่วง ตั้งแต่การสอนการประสมอักษรในมาตราตัวสะกดแม่กง กน กม เกย เกอว ไปยังการสอนการประสมอักษรในมาตราตัวสะกดแม่กก กด กบ

ผู้เขียนได้สอนเนื้อหาการประสมอักษรไว้อย่างเป็นระบบ มีลำดับขั้นที่ละเอียดและชัดเจน โดยเริ่มต้นจากการสอนการประสมอักษรในแม่ ก กา จนถึงการสอนการประสมอักษรในมาตราตัวสะกด เป็นการนำเสนอเนื้อหาจากง่ายไปหายาก ซึ่งมีความคล้ายกับขั้นตอนการสอนการประสมอักษรในแบบเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เริ่มเรียนชาวไทยบางเล่ม เช่น แบบเรียนภาษาไทย “จินตามณี เล่ม 1” แต่ในตำราเรียนเล่มนี้ ผู้เขียนได้ปรับลำดับการสอนเนื้อหาในเรื่องการประสมอักษรในแม่ ก กา ให้เป็น 4 ชั้น เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนชาวจีน ทำให้การเรียนการสอนเนื้อหาการประสมอักษรในภาษาไทยให้แก่ผู้เรียน ชาวจีนนั้นได้เพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้น

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังได้จัดเนื้อหาสำหรับผู้สอนโดยเฉพาะ ซึ่งนำเสนอด้วยภาษาไทยและตั้งชื่อว่า ครูสอน เป็นการนำเสนอเนื้อหาปัญหาการออกเสียงภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีนและวิธีการฝึกเพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้ มีจำนวน 5 เรื่อง เช่น การอ่าน ด และ บ การอ่านสระเดี่ยวบางตัว การอ่านตัวสะกด การอ่านคำควบกล้ำ และการอ่านอักษรนำ เนื่องจากในการเรียนการสอนภาษาไทยระดับอุดมศึกษาของประเทศจีน ผู้สอนวิชาภาษาไทยพื้นฐานส่วนใหญ่เป็นชาวจีน ซึ่งมีความรู้ความสามารถในด้านภาษาไทยไม่เท่าเทียม คำแนะนำสำหรับผู้สอนจึงเป็นการชี้แนะความสำคัญขอเนื้อหาและแนวคิดการสอนที่ดี ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนนั้นสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เนื้อหาเกี่ยวกับทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสารเบื้องต้น

หลังจากที่ผู้เรียนได้เรียนด้านอักษรวิธี สระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ และ

การสะกดในมาตราตัวสะกดในแม่ต่าง ๆ แล้ว ในตำราเรียนภาษาไทย เล่ม 2 จะมุ่งเน้นเนื้อหาทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสารเบื้องต้น ลักษณะเนื้อหาเน้นทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการแปลเพื่อการสื่อสาร พร้อมกับการเรียนรู้ความรู้ทางสังคมและวัฒนธรรมไทย เพื่อให้ผู้เรียนชาวจีนเข้าใจบริบทสังคมและวัฒนธรรมไทย และสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม และยังมี การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมจีน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความคล้ายและความต่างระหว่างทั้งสองประเทศ และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการแปลและการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในชีวิตจริงได้ เนื้อหาเกี่ยวกับการสอนทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสารเบื้องต้นมีทั้งหมด 31 บท เน้นปรากฏในตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษา เล่ม 2 เนื้อหาหลักประกอบด้วยสองลักษณะ คือ เนื้อหาที่เน้นสอนทักษะการอ่านและการเขียนในรูปแบบบทอ่าน และเนื้อหาที่เน้นสอนทักษะการฟังและการพูดในรูปแบบบทสนทนา

2.1 เนื้อหาฝึกทักษะการอ่าน-การเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเบื้องต้น หลังจากการสอนเนื้อหาอักษรวิธี ผู้เขียนเสนอบทอ่านให้ผู้เรียนฝึกอ่านจับใจความ พัฒนาทักษะการอ่าน การเขียนและการแปล พร้อมเพิ่มพูนความรู้ด้านต่าง ๆ เนื้อเรื่องมีความหลากหลาย โดยเริ่มต้นจากการอ่านเนื้อความสั้น ๆ ที่มีภาษาง่าย ๆ จนถึงการอ่านเนื้อความที่มีความยาวและยากขึ้น แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ เนื้อหาบทอ่านหลัก ซึ่งใช้หลักในการเรียนการสอนในห้องเรียน และเนื้อหาบทอ่านเสริม ซึ่งเป็นข้อมูลอ่านเพิ่มเติมสำหรับผู้เรียน

2.1.1 เนื้อหาบทอ่านหลักเพื่อฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเบื้องต้น ผู้เขียนได้นำเสนอเนื้อหาบทอ่านหลักจำนวน 31 เรื่อง โดยตั้งชื่อบทเรียนของแต่ละบทด้วยชื่อเรื่องบทอ่านหลัก ซึ่งในตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษา เล่ม 1 มีจำนวน 3 เรื่อง เล่ม 2 มีจำนวน 28 เรื่อง เนื้อหาบทอ่านหลักในตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษา เล่ม 1 และเล่ม 2 เน้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน สามารถแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ เนื้อหาบทอ่านหลักในการปูพื้นฐานภาษาไทยในชีวิตประจำวัน มีจำนวน 10 เรื่อง ปรากฏในตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษา เล่ม 1 จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง “ห้องเรียนของฉัน” “วันนี้เป็น

วันอาทิตย์” “เรียนในเมืองไทย” และเล่ม 2 จำนวน 7 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง “แม่เฒ่ามูเซอ” “เสื่อหาเสื่อใส่” “เจ้าป่าเจ้าเขา” “ยาแก้ไอใบบัว” “ฉันกำลังเรียนภาษาไทย” “ครอบครัวของฉัน” และ “เสียงสั้นเสียงยาว” และเนื้อหาบทอ่านหลักที่เกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมไทย มีจำนวน 21 เรื่อง ปรากฏในตำราเรียนภาษาไทย เล่ม 2 ได้แก่ “ช้าง” “ภูมิประเทศของไทย” “เมืองไทยเมืองพุทธศาสนา” “การคมนาคมในประเทศไทย” “ที่พักอาศัย” “เงินของไทย” “ธนาคารในประเทศไทย” “โทรศัพท์ในประเทศไทย” “โทรทัศน์ไทยมีอะไรน่าดู” “การรักษาพยาบาล” “ผลไม้ไทย” “ร้านอาหารฟาสต์ฟู้ดในประเทศไทย” “อาหารไทย” “ห้างสรรพสินค้า” “เพลงไทยไพเราะ” “มวยไทย” “สีกับความเชื่อของคนไทย” “มารยาทในสังคมไทย” “ภาษาอังกฤษในภาษาไทย” “การศึกษาในประเทศไทย” และ “พระราชทานปริญญาบัตร”

ในการนำเสนอบทอ่านหลักในการปูพื้นฐานภาษาไทยในชีวิตประจำวัน ผู้เขียนได้ผูกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียนหรือแตงนิทานสั้น ๆ ขึ้นมาให้ผู้เรียนฝึกอ่าน มีบทอ่านที่เกี่ยวกับการเรียน เช่น “ห้องเรียนของฉัน” “เรียนในเมืองไทย” “ฉันกำลังเรียนภาษาไทย” “เสียงสั้นเสียงยาว” ซึ่งเป็นปัญหาในการเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน มีบทอ่านที่เกี่ยวกับนิทาน การใช้ภาษาในนิทานเน้นการสัมผัสเสียงที่ออกเสียงยากสำหรับผู้เรียนชาวจีน เพื่อให้ผู้เรียนฝึกอ่านและทบทวนเรื่องการอ่านออกเสียง และยัง มีบทอ่านที่เกี่ยวกับครอบครัว การสอนที่เริ่มต้นจากเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน อย่างเรื่องการเรียน ครอบครัว จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกร่วมกัน มีกำลังใจในการเรียนและสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารในชีวิตจริงได้

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังได้นำเสนอบทอ่านเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมไทยจำนวนมากมาให้ผู้เรียนฝึกอ่าน เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาไทยควบคู่ไปกับความรู้เกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนไทยในด้านต่าง ๆ มีทั้งบทอ่านที่เกี่ยวกับเอกลักษณ์ของไทย เช่น “ช้าง” บทอ่านที่เกี่ยวกับภูมิประเทศไทย “ภูมิประเทศของไทย” บทอ่านที่เกี่ยวกับศาสนาไทย “เมืองไทยเมืองพุทธศาสนา” บทอ่านที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันในสังคมไทยปัจจุบัน เช่น “การคมนาคมในประเทศไทย” “ที่พักอาศัย” “เงินของไทย” “ธนาคารในประเทศไทย” “โทรทัศน์ไทยมีอะไรน่าดู” “การรักษาพยาบาล” “อาหารไทย” “ห้างสรรพสินค้า” เป็นต้น บทอ่านที่เกี่ยวข้องกับ

วัฒนธรรมไทยที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของคนไทย เช่น “เพลงไทยไพเราะ” “มวยไทย” “มารยาทในสังคมไทย” บทอ่านที่เกี่ยวกับความเชื่อที่ยังคงมีอิทธิพลต่อ การใช้ชีวิตของคนไทยในปัจจุบัน เช่น “สื่กับความเชื่อของคนไทย” และมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับภาษาไทยและการศึกษาในไทย ซึ่งเป็นเนื้อหาที่มีความหลากหลาย และสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจความรู้พื้นฐานของประเทศไทย เข้าใจสังคมและวัฒนธรรมไทยในปัจจุบัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในชีวิตจริงได้

บทอ่านหลักในตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษา เล่ม 1 เล่ม 2 ล้วนเป็นบทความที่ผู้เขียนเรียบเรียงขึ้นมาเอง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและระดับของผู้เรียนชาวจีน ซึ่งเป็นผู้เรียนชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยในระดับต้น

2.1.2 เนื้อหาบทอ่านเสริมเพื่อฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเบื้องต้น

ผู้เขียนได้นำบทอ่านเสริมมาให้ผู้เรียนฝึกอ่านจับใจความในตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษา เล่ม 2 เพื่อเป็นการเพิ่มพูนทักษะทางภาษา ความรู้เรื่องคำศัพท์ และความรู้ด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้เหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการสื่อสารในชีวิตจริง บทอ่านเสริมมีปรากฏในเล่ม 2 มี 39 เรื่อง ได้แก่ “ทำอะไรบ้างในหนึ่งวัน” “ไปเที่ยวกัน” “ไปเยี่ยมสุดา” “สุดาไปซื้อของ” “คนไทย” “ครอบครัวของสุดา” “โครงสร้างคำเรียกญาติในภาษาไทย” “ไปไปรษณีย์” “หมีแพนด้า” “ประกาศสถานกงสุลใหญ่ ณ นครคุนหมิง” “สีนามิ” “ศาสนาต่าง ๆ ในโลก” “การทำบุญของคนไทย” “ระบบทางหลวงในประเทศไทย” “สถานีรถไฟฟ้า” “สถาปัตยกรรมไทยแบบผสม” “พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท” “พระมหากษัตริย์ สมัยรัตนโกสินทร์” “ธนบัตรของจีน” “การทำธุรกิจระหว่างประเทศ” “ไปซื้อซิมโทรศัพท์” “เทคนิคการเรียนภาษาไทยให้เก่ง” “แพทย์แผนจีน” “ถิ่นกำเนิดผลไม้ของไทย” “ทุเรียนไทย” “ร้านอาหารจีนในประเทศไทย” “เมนูอาหารไทยที่น่าสนใจ” “การประกอบอาหารบางอย่างของไทย” “ห้างทองเยาวราช” “เพลงพื้นบ้านของไทย” “ตัวอย่างเพลงไทย” “นักมวยประวัติศาสตร์” “สี่ประจำพระองค์” “พิธีขึ้นบ้านใหม่” “ภาษาจีนในภาษาไทย” “ระดับบัณฑิตศึกษา” “กำหนดการ”

“คำปฏิญาณ” และ “พระราโชวาท” การเรียนรู้เรื่องสังคมวัฒนธรรมไทยเป็นเรื่องที่สำคัญและยาก ผู้เขียนจึงอยากให้ผู้เรียนได้อ่านเรื่องเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมไทยจากหลากหลายมุมมอง และมีประสบการณ์ด้านการอ่านให้มาก เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะการอ่าน และทำให้ผู้เรียนชาวจีนเข้าใจบริบทสังคมวัฒนธรรมไทยอย่างรอบด้าน

บทอ่านเสริมในตำราเรียนภาษาไทยส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับบทอ่านหลักประจำบททั้งในด้านภาษาและด้านเนื้อเรื่อง กล่าวคือในบทอ่านเสริมจะนำเสนอเนื้อเรื่องที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับเนื้อหาบทอ่านหลัก เพื่อขยายความรู้และประสบการณ์ทางภาษาไทยในด้านต่าง ๆ สำหรับบทอ่านหลักที่สะท้อนถึงสังคมวัฒนธรรมไทย นอกจากมีการนำเสนอบทอ่านเสริมที่เกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมไทยในบทอ่านหลักนั้น ๆ แล้ว ยังมีการนำเสนอบทอ่านเสริมที่สะท้อนถึงสังคมวัฒนธรรมจีนที่ใกล้เคียงกับเรื่องที่น่ามาสอนในบทอ่านหลัก อย่างเช่น บทอ่านหลักบทที่ 8 เรื่อง “ช่าง” จะเสนอบทอ่านเสริมเรื่อง “หมีแพนด้า” บทอ่านหลักบทที่ 13 เรื่อง “เงินของไทย” จะเสนอบทอ่านเสริมเรื่อง “ธนบัตรของจีน” ซึ่งเป็นเนื้อหาคล้ายกันหรือกลุ่มเดียวกัน

2.2 เนื้อหาบทสนทนาเพื่อฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาไทยเบื้องต้น ผู้เขียนได้นำเสนอเนื้อหาบทสนทนาไว้ในตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษา เล่ม 2 หลังจากผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องอักษรวิีไทย มีความรู้และความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทยในขั้นต้นมา บทสนทนามีปรากฏในทุกบทของตำราเรียน เล่ม 2 มีทั้งหมด 28 บท จำนวน 32 เรื่อง บางบทมีบทสนทนามากกว่า 1 เรื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกพูดสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เนื้อหาแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

ลักษณะที่ 1 คือ บทสนทนาในการปูพื้นฐานการสื่อสารในชีวิตประจำวัน มีจำนวน 9 เรื่อง เน้นนำเสนอบทสนทนาที่เกี่ยวกับสถานการณ์ที่จำเป็นในชีวิตประจำวันทั่วไป เช่น “สวัสดี” “เป็นอย่างไรบ้าง” “นี่อะไร” “ก็โหม่ง” “วันนี้วันอะไร” “มีพี่น้องกี่คน” “เดือนนี้เดือนอะไร” หรือไม่ก็เป็นบทสนทนาที่เกี่ยวกับเรื่องราวรอบตัวผู้เรียน เช่น “ภาษาไทยยากไหม” เพื่อเป็นการปูพื้นฐานการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

ลักษณะที่ 2 คือ บทสนทนาที่สัมพันธ์กับเนื้อหาบริบทสังคมวัฒนธรรมไทยในบทอ่านหลักประจำบท มีจำนวน 23 เรื่อง ผู้เขียนได้สร้างสถานการณ์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาบทอ่านหลักเพื่อเน้นให้ผู้เรียนฝึกฟังพูดบทสนทนาภายใต้บริบทสังคมและ

วัฒนธรรมไทยที่นำเสนอในบทอ่านหลัก โดยตั้งชื่อหัวข้อตามสถานการณ์ที่อาจพบในชีวิตจริงของผู้เรียนในอนาคต อย่างเช่น บทอ่าน “ที่פקอาศัย” มีบทสนทนา “ติดตอที่פקในไทย” บทอ่าน “เงินของไทย” มีบทสนทนา “ไปแลกเงินไทย” บทอ่าน “การรักษาพยาบาล” มีบทสนทนา “ไปหาหมอ” บทอ่าน “ผลไม้ไทย” “มีบทสนทนา” “ซื้อผลไม้ที่ตลาด” บทอ่าน “สื่กับความเชื่อของคนไทย” มีบทสนทนา “สวมชุดไปงานแต่งงาน” เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนชาวจีนเข้าใจเรื่องการใช้ภาษาสนทนาภายใต้บริบทสังคมวัฒนธรรมไทย สามารถนำภาษาสนทนาที่เรียนมาในตำราเรียนไปใช้ในชีวิตจริงได้

จากลำดับการนำเสนอในตำราเรียน สังเกตได้ว่า ผู้เขียนได้นำเสนอบทสนทนาหลังจากการสอนบทอ่านในแต่ละบท อาจเพราะว่า บทสนทนาส่วนใหญ่สัมพันธ์กับเนื้อหาบทอ่านหลักประจำบท ผู้เขียนอยากจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บริบททางสังคมวัฒนธรรมไทยของบทสนทนานั้น ๆ แล้วค่อยนำไปสู่การฝึกทักษะการฟังและการพูดบทสนทนาที่สัมพันธ์กับบริบทในบทอ่าน อันจะทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจภาษาไทยในบทสนทนาได้ง่ายขึ้น และสามารถใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดีขึ้น ดังที่ สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธุ์ (2549, น.233) กล่าวไว้ว่า การอ่านคือพลังของการเรียนรู้ ในการเรียนภาษาต่างประเทศระดับต้น การอ่าน คือการนำผู้เรียนเข้าไปสู่โลกใหม่ที่จะช่วยให้เข้าใจสิ่งที่ปรากฏอยู่รอบตัวในสังคมใหม่ การอ่านจะนำไปสู่การเข้าใจความคิด วัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของเจ้าของภาษา

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาวิเคราะห์ตำราเรียนภาษาไทยเบื้องต้นในระดับอุดมศึกษาจำนวน 2 เล่ม พบว่า เนื้อหาในตำราเรียนทั้ง 2 เล่มแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ เนื้อหาเกี่ยวกับอักษรวิธีไทย ซึ่งปรากฏในตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษา เล่ม 1 และเนื้อหาเกี่ยวกับการสอนทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสารเบื้องต้น ซึ่งปรากฏในตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษา เล่ม 1 จำนวน 3 บท และตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษา เล่ม 2 จำนวน 28 บท เนื้อหาเกี่ยวกับอักษรวิธีไทย เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้เรื่องอักษรวิธีภาษาไทย ฝึกทักษะการอ่าน การเขียนภาษาไทยในขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญ 7 ประเด็น ได้แก่ สระพยัญชนะ วรรณยุกต์ คำเป็น คำตาย อักษรควบ อักษรนำ และการประสมอักษร

ส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับการสอนทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสารเบื้องต้น มุ่งพัฒนาทักษะทางภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการแปล พร้อมเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมไทยด้านต่าง ๆ เนื้อหาสำคัญประกอบด้วย บทอ่านและบทสนทนา มีความหลากหลาย เน้นนำเสนอเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมไทยในชีวิตประจำวันของคนไทยในปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนชาวจีนได้เรียนรู้ความรู้เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมไทยได้พร้อมกับการพัฒนาทักษะทางภาษา ทำให้ผู้เรียนชาวจีนนำไปใช้ในการสื่อสารในชีวิตจริงได้

เนื้อหาอักษรวิธียาภาษาไทยมีลำดับการนำเสนอจากง่ายไปหายาก เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน และพบว่าผู้เขียนได้ยึดแนวคิดด้านภาษาศาสตร์ภาษาไทยและการสอนภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนชาวจีนจากผลงานทางวิชาการหลายเล่ม เช่น หนังสือ “หลักภาษาไทย” ของพระยาอุปกิตศิลปสาร หนังสือ “ระบบเสียงภาษาไทย” ของกาญจนา นาคสกุล หนังสือ “หลักภาษาไทย” ของกำชัย ทองหล่อ และหนังสือ “บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 1” นอกจากนี้ ได้นำเสนอตัวเลขแทนเสียงวรรณยุกต์ตามแนวคิดการสอนวรรณยุกต์ภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนชาวจีนใน “หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม 1” ของ Pan Deding และได้นำเสนอความรู้การเปรียบเทียบหน่วยเสียงภาษาไทยและภาษาจีนกลางตามแนวคิดในผลการวิเคราะห์ปัญหาการออกเสียงภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีนจากงานวิจัย “การพัฒนารูปแบบการสอนการออกเสียงภาษาไทยโดยใช้สัทอักษรและปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาชาวจีน” ของ Lu Sheng

การฝึกทักษะการเขียนพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์เบื้องต้น ผู้เขียนใช้รูปแบบการฝึกทักษะการเขียนจากตำราเรียนภาษาไทยของประเทศไทย โดยมีการใช้ลูกศรนำการลากเส้นตามตัวอักษรทุกตัว เหมือนแบบเรียนในประถมศึกษาของไทย แต่การฝึกเขียนตัวอักษร ฝึกเขียนตามกลุ่มตัวอักษร 3 หมู่ คืออักษรกลาง อักษรสูง และอักษรต่ำ ส่วนรูปสระแบ่งฝึกการเขียนเป็นคู่ ๆ สระเสียงสั้นและสระเสียงยาว

การสอนอักษรเบื้องต้นผู้เขียนฝึกตามแบบเรียนภาษาไทยที่ใช้อยู่ในหลักสูตรประถมศึกษาของประเทศไทยอย่างเคร่งครัด เพราะผู้เขียนให้ความสำคัญด้านความถูกต้อง แต่อาจจะมีการจัดลำดับการสอนต่างกันบ้าง ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติการออกเสียงของนักศึกษาชาวจีนเป็นสำคัญ

นอกจากนี้แล้ว ตำราเรียนชุดนี้ยังมีรูปแบบที่ทันสมัย มีแผ่น CD-ROM ที่เป็นสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ประกอบด้วย เป็นการดึงดูดให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และทบทวนความรู้ด้วยตัวเองได้ ปูพื้นฐานภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนได้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น มีเสียงเจ้าของภาษาช่วยพัฒนาการฟังและการออกเสียงภาษาไทย และในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมไทย มีภาพประกอบและวิดีโอ ให้ชม ช่วยให้ผู้เรียนชาวจีนที่ดำรงชีวิตอยู่ในต่างสังคมต่างวัฒนธรรมสามารถเข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมไทยได้ดีขึ้น การนำเสนอเนื้อหาตำราเรียนในรูปแบบสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นอกจากจะทำให้การเรียนการสอนภาษาไทยนั้นได้เพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้นแล้วยังเป็นแนวทางให้แก่การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **บรรทัดฐานภาษาไทย**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สภสศ ลาดพร้าว.

มณี คิดสง่า. (2551). **การวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาอังกฤษ ระดับช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้พูดภาษาอื่น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธุ์. (2549, พฤศจิกายน). การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. **วรรณวิทัศน์**. 11 (5), 215 - 261.

อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2531). **หลักภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

Lin, X. (2558). **การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน: อดีต ปัจจุบัน อนาคต**. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ “ภาษา วรรณคดีไทย และการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ: การเรียนรู้และสร้างสรรค์จากสังคมไทยสู่สังคมโลก” ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- Lu, S. (2553). การพัฒนารูปแบบการสอนการออกเสียงภาษาไทย โดยใช้สัทอักษร และปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาชาวจีน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Lu, S., Cai, R. และ เมชฌ สอดส่องภุช. (2012). ตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษา เล่ม 1. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ฉงชิ่ง : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยฉงชิ่ง.
- Lu, S. และคณะ. (2012). ตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษา เล่ม 2. ฉงชิ่ง : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยฉงชิ่ง.
- Pan, D. (2010). หนังสือเรียนภาษาไทย 1. (พิมพ์ครั้งที่ 3). ปักกิ่ง : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยปักกิ่ง.